

Inleiding

Beda Venerabilis (de Eerwaardwaardige), de grote Angelsaksische schrijver en vader van de Engelse geschiedenis beschrijft in zijn *“Historia ecclesiastica gentis Anglorum”* (Kerkgeschiedenis van het Engelse volk), het aardse leven als een tocht naar de gemeenschap met God. Het vergankelijke leven van de mens op aarde is als de snelle vlucht van een vogel door een refter. In het midden brandt een gezellig vuur dat de hal verwarmt. De vogel vliegt binnen door het ene raam, verblijft even in de warmte en vliegt nadien weer naar buiten door een ander raam. Beda gebruikte vaak de metafoor van het leven als een doortocht of een reis om de vergankelijke natuur van het menselijk bestaan te benadrukken. Daarbij werd hij geïnspireerd door het Bijbelse verhaal van het pelgrimerende Volk van God, dat geroepen is om in geloof en hoop te reizen door deze wereld naar het hemelse Jeruzalem.

Het christelijk geloof en meer in het bijzonder het Jubeljaar 2025 herinnert ons eraan dat de mens, wie hij ook is: een wandelaar, een fietser, een reiziger, een nomade of een ontdekkingsreiziger, een pelgrim wordt. We zijn allemaal pelgrims. Het Tweede Vaticaans Concilie heeft zich geïnspireerd aan de Kerkvaders en heeft de Kerk omschreven als de pelgrimerende Kerk naar de eindtijd, Gods volk op weg naar het eeuwige vaderland.

Dat de Kerk pelgrimeert zie je onder andere in de groeiende aanwezigheid van ‘christelijke migranten’ in Europa waaronder ook in België. Hun aanwezigheid geeft aan onze kerkgemeenschap een eigen gelaat. Heel wat van die ‘christelijke migranten’ worden vervolgd omwille van hun geloof in Jezus Christus; anderen komen uit een oorlogsgebied of moesten andere tegenslagen trotseren. In de steden valt hun aanwezigheid het meest op: hun actieve deelname aan de weekendvieringen, hun getuigenis van hun rotsvast geloof, gebaseerd op een levende traditie, hun passie en toewijding zijn hoe dan ook een verrijking voor onze inheemse Europese Kerkgemeenschappen.

De golf van migratie is een verhaal zo oud en zo nieuw. In zijn brieven en preken maakt Augustinus melding van de inname van de Visigoten in Rome op 24 augustus 410. Deze invasie veroorzaakte een grote schokgolf van vluchtelingen onder andere in Noord-Afrika, waaronder ook Hippo.

Het beeld van de pelgrimerende Kerk brengt ons in herinnering dat Jezus zelf de pelgrimstocht is gegaan naar het hemelse Jeruzalem. Mattheus vertelt ons het verhaal van Jezus en zijn ouders die van Bethlehem naar Egypte vluchten. Daarmee wil de evangelist Jezus typeren als de nieuwe Mozes én het nieuwe Israël. Van Jezus wordt gezegd dat hij geen plaats heeft om zijn hoofd neer te leggen (cf. Matt. 8, 20; Lc. 9, 58). Lucas beschrijft in zijn evangelie de 'reis' van Jezus naar Jeruzalem, waar Hij zal lijden, sterven én verrijzen.

Hoe belangrijk het migrantenvraagstuk ook moge zijn, toch wil dit boek vooral de aandacht vestigen op de dynamiek van de pelgrimerende Kerk als volk van God op weg naar het hemelse Vaderland. De veranderende realiteit alsook de groeiende aanwezigheid van migranten in de kerkgemeenschap enerzijds, én de inspiratie van de kerkvaders, het Tweede Vaticaans Concilie én paus Franciscus anderzijds gaan daarbij hand in hand. Vanuit een pastoraal-theologische en spirituele benadering wordt ingegaan op de zending van de Kerk. Aan de hand van symbolen (tent, schip, brug, herberg, moeder) wordt de Kerk omschreven als gemeenschap (*communio*), het Lichaam van Christus, een Kerk van martelaren. Tevens staan we stil bij de zending van de pelgrimerende Kerk als volk van God, de betekenis van de vier kernhandelingen (*koinonia*, *leiturgia*, *diakonia* en *martyria*), de waarde van de synodaliteit, de cultuur van de ontmoeting en het belang van dialoog. We gaan daarenboven in op de vraag welke rol de Kerk kan spelen op het vlak van de oecumene, dit wel zeggen in haar relatie met andere Kerken en christelijke gemeenschappen én in de dialoog met de islam. In de epiloog wordt de herkomst verduidelijkt van de christelijke migranten en welke impact zij hebben op het kerkelijke leven in België. Tenslotte benadrukken we het belang van het pelgrimeren als uitdaging voor de Kerk vandaag en evoceren we het verlangen van de pelgrim naar het hemelse gastmaal in het eeuwige Jeruzalem.